

Frihetskriget mot fascismen

Denna samling tal, artiklar och överenskommelser gavs ut som broschyr av det svenska kommunistpartiets förlag Arbetarkultur hösten 1941. I den ingår Molotovs tal vid krigsutbrottet och Stalins första tal nära två veckor senare. Skriften har närmast ”officiell” karaktär och bör därför väl återge den bild av kriget som den sovjetiska statsledningen önskade förmedla vid den aktuella tidpunkten.

Innehåll

Molotov: Radiotal den 22 juni 1941	1
Stalin: Radiotal den 3 juli 1941	2
Ledare i Pravda den 24 juni 1941: Vi skall krossa fascismen!	5
Överenskommelse mellan Sovjetunionens och Englands regeringar om gemensamt uppträdande i kriget mot Tyskland.....	7
Överenskommelse mellan Sovjetunionen och Tjeckoslovakien.....	8
Avtal mellan Sovjetunionen och Polen.....	9
Om den Polsk-Sovjetiska överenskommelsen.....	10
Resultaten av två månaders krig mellan Hitler-Tyskland och Sovjetunionen.....	11
Tremaktskonferens i Moskva.....	13
Efter tre månaders krig.....	15

Molotov: Radiotal den 22 juni 1941

[Molotov var ställföreträdande ordförande för Sovjetunionens Folkkommisarierråd och Folkkommisariern för utrikes ärenden - *Red*]

Medborgare och medborgarinnor i Sovjetunionen!

Sovjetregeringen och dess överhuvud kamrat Stalin har givit mig i uppdrag att avgiva följande förklaring:

I dag klockan fyra på morgonen har tyska trupper utan att ha ställt några krav på Sovjetunionen och utan krigsförklaring överfallit vårt land, angripit våra gränser på flera ställen och med sina flygplan bombarderat våra städer Sjitomir, Kiev, Sevastopol, Kaunas och några andra, varvid över 200 personer dödades och sårades. Fientliga flyganfall och artilleribeskjutning har även företagits från rumänskt och finskt territorium. Detta oerhörda överfall på vårt land är i de civiliserade folkens historia ett exempellöst trohetsbrott. Överfallet på vårt land har företagits, trots att ett nonaggressionsavtal ingåtts mellan Socialistiska Sovjetrepublikernas Union och Tyskland och sovjetregeringen med all samvetsgrannhet uppfyllt alla villkor i detta avtal. Överfallet på vårt land har företagits, trots att den tyska regeringen under hela den tid detta avtal bestod icke en enda gång kunde ställa något som helst krav på Sovjetunionen beträffande avtalets fullgörande. Hela ansvaret för detta rövaranfall på Sovjetunionen faller helt och fullt på de tyska fascistiska makthavarna.

Först sedan överfallet företagits, avgav den tyske ambassadören i Moskva, Schulenburg, klockan 5.30 på morgonen till mig såsom Folkkommisarie för utrikes ärenden i sin regerings namn en förklaring om att den tyska regeringen hade beslutat att gå i krig mot Sovjetunionen i samband med anhopningen av trupperna ur Röda Armén vid den tyska östgränsen.

Som svar härpå förklarade jag i sovjetregeringens namn, att den tyska regeringen ända in i det sista icke hade ställt några som helst krav på sovjetregeringen, att Tyskland överfallit Socialistiska Sovjetrepublikernas Union trots Sovjetunionens fredsälskande hållning och att det fascistiska Tyskland därmed är den anfallande sidan. På uppdrag av Sovjetunionens regering måste jag också förklara, att våra trupper och vårt flygvapen icke på någon punkt företagit någon gränskränkning, och att det av den rumänska radion i dag på morgonen utspridda meddelandet, att sovjetflygvapnet skulle ha beskjutit rumänska flygplatser, icke är något annat än lögn och provokation. Lika lögnaktig och provokatorisk är hela Hitlers i dag utfärdade deklARATION i vilken han försöker att efteråt koka ihop anklagelsematerial om att Sovjetunionen icke skulle ha iakttagit den sovjetisk-tyska pakten. Nu, då överfallet på Sovjetunionen redan företagits, har sovjetregeringen givit våra trupper order att tillbakalå rövaranfallet och förjaga de tyska trupperna från vårt fosterlands territorium.

Detta krig har icke påtvingats oss av det tyska folket, icke av de tyska arbetarna, bönderna och intellektuella, vilkas lidanden vi väl förstår, utan av Tysklands fascistiska makthavarklick, som förslavat fransmän, tjecker, polacker, serber, normmän, belgare, danskar, holländare, greker och andra folk.

Sovjetunionens regering uttrycker sin orubbliga förvissning, att vår hjältediga armé och flotta samt sovjetflygvapnets djärva falkar med ära skall uppfylla sin plikt mot fosterlandet, mot sovjetfolket och tillfoga angriparen ett förkrossande slag. Det är icke första gången, som vårt folk har att göra med en storhetsvansinnig, angripande fiende. På Napoleons ryska fälttåg svarade vårt folk på sin tid med ett fosterländskt krig, och Napoleon led nederlag, gick sin

undergång till mötes. Så kom mer det även att gå den Hitler, som proklamerat ett nytt fälttåg mot vårt land. Röda Armén och hela vårt folk skall åter föra ett segerrikt, fosterländskt krig för fosterland, ära och frihet.

Sovjetunionens regering uttrycker sin fasta övertygelse, att hela vårt lands befolkning, alla arbetare, bönder och intellektuella, män och kvinnor, skall förhålla sig med tillbörlig medvetenhet gentemot sina skyldigheter och sitt arbete. Hela vårt folk måste nu vara sammansvetsat och enigt som aldrig tidigare. Var och en av oss måste av sig själv och av andra kräva den disciplin, organisation och självupppoffring, som är en sann sovjet-patriot värdig, för att tillfredsställa Röda Arméns, Flottans och Flygvapnets hela behov, för att säkerställa segern över fienden.

Regeringen uppmanar er, medborgare och medborgarinnor i Sovjetunionen, att ännu mer sammansvetsa er kring vårt ärorika bolsjevikiska parti, kring vår sovjet-regering, kring vår store ledare, kamrat Stalin.

Vår sak är rättvis. Fienden skall krossas. Segern skall bli vår.

Stalin: Radiotal den 3 juli 1941 ¹

[Stalin var bl. a. ordförande för Sovjetunionens Statliga Försvarskommitté. – *Red*]

Kamrater! Medborgare!

Bröder och systrar !

Kämpar i vår armé och flotta!

Till er, mina vänner, är det jag vänder mig!

Hitler-Tysklands lömska krigsöverfall mot vårt fosterland, vilket inleddes den 22 juni, fortsätter. Trots Röda Arméns hjältemodiga motstånd, trots att fiendens bästa divisioner och hans bästa flygavdelningar redan krossats och funnit sin grav på slagfältet, fortsätter fienden att tränga sig fram genom att kasta nya styrkor till fronten. Det har lyckats Hitlers trupper att besätta Litauen, en betydande del av Lettland, västra delen av Bjeloryssland och en del av Västukraina. Det fascistiska flyget vidgar sina bombplans aktionsområde och har bombarderat Murmansk, Orsja, Mogilev, Smolensk, Kiev, Odessa och Sevastopol. Vårt fosterland svävar i allvarlig fara.

Hur har det kunnat hända, att vår ärorika Röda Armé till de fascistiska trupperna överlämnat en rad av våra städer och distrikt? Är det verkligen så, att de tysk-fascistiska trupperna i själva verket är oöverbrygliga, såsom de skrytsamma fascistiska propagandisterna ej förtröttas att basunera ut? Naturligtvis inte! Historien visar, att det inte finns och inte funnits oöverbrygliga arméer. Napoleons armé sades vara oöverbryglig, men den blev krossad i tur och ordning av de ryska, engelska och tyska trupperna. Wilhelms tyska armé under det första imperialistiska kriget ansågs också vara oöverbryglig, men den tillfogades flera gånger nederlag av ryska och engelsk-franska trupper, och slutligen blev den krossad av de engelsk-franska trupperna. Detsamma måste man säga om Hitlers nuvarande tyskfascistiska armé. Denna armé har ännu inte mött något allvarligt motstånd på den europeiska kontinenten. Först på vårt territorium har den mött allvarligt motstånd. Och om den tyskfascistiska arméns bästa divisioner till följd av detta motstånd blivit krossade av vår Röda Armé, så betyder detta, att Hitlers fascistiska armé också kan bli krossad och kommer att bli krossad, liksom Napoleons och Wilhelms

¹ Detta är den version av talet som publicerades 1941 i skriften *Frihetskriget mot fascismen*. En annan översättning publicerades i Stalin, *Sovjetunionens stora fosterländska krig*, Moskva 1954 – *Red*

arméer krossades.

Vad beträffar det förhållandet, att en del av vårt territorium likväl blivit besatt av tysk-fascistiska trupper så får detta huvudsakligen sin förklaring därav, att det fascistiska Tysklands krig mot Sovjetunionen började under gynnsamma betingelser för de tyska trupperna och ogynnsamma för sovjettrupperna. Det förhåller sig så, att trupperna i Tyskland, såsom ett krigförande lands, redan var fullständigt mobiliserade, och 170 divisioner, som Tyskland kastat mot Sovjetunionen och fört till sovjetgränserna, befann sig i fullt beredskapstillstånd, endast väntande på uppbrottssignal, under det att sovjettrupperna först måste mobiliseras och föras till gränserna. En icke oväsentlig betydelse hade också det faktum, att det fascistiska Tyskland oväntat och lömskt bröt den ickeangreppspakt, som slöts mellan Tyskland och Sovjetunionen 1939, utan att ta hänsyn till att hela världen kommer att anse Tyskland såsom den angripande parten.

Det är klart, att vårt fredsälskande land icke ville taga initiativet till att bryta pakten och inte kunde beträda svekets väg.

Man kanske frågar: hur kunde det komma sig att sovjetregeringen gick med på att avsluta en ickeangreppspakt med sådana trolösa individer ur mänsklighetens ..., som Hitler och Ribbentrop? Begicks inte därmed ett fel från sovjetregeringens sida? Naturligtvis inte! En ickeangreppspakt är en pakt om fred mellan två stater. Just en sådan pakt föreslog Tyskland oss 1939. Kunde sovjetregeringen avslå ett sådant förslag. Jag tror, att inte en enda fredsälskande stat kan avslå en fredsöverenskommelse med en grannmakt, även om det i spetsen för denna makt står sådant och sådana som Hitler och Ribbentrop. Detta naturligtvis på ett oeftergivligt villkor — att fredsöverenskommelsen varken direkt eller indirekt berör den fredsälskande statens territoriella integritet, oavhängighet och ära. Som bekant utgjorde ickeangreppspakten mellan Tyskland och Sovjetunionen just en sådan pakt. Vad vann vi med att avsluta en ickeangreppspakt med Tyskland? Vi säkrade vårt land fred under ett och ett halvt år och möjlighet att förbereda våra krafter för motvärn, om det fascistiska Tyskland skulle riskera att i strid mot pakten angripa vårt land. Detta är avgjort en vinst för oss och en förlust för det fascistiska Tyskland.

Vad vann och vad förlorade det fascistiska Tyskland, när det lömskt bröt pakten och genomförde angreppet mot Sovjetunionen? Det erhöll därigenom ett något förmånligare läge för sin trupper under en kort tid, men det förlorade politiskt därigenom, att det i hela världens ögon avslöjade sig som en blodig angripare. Det kan inte råda något tvivel om, att denna kortfristiga militära vinst för Tyskland endast utgör en episod och att Sovjetunionens väldiga politiska vinst är en allvarlig och varaktig faktor, på vars grund det måste utvecklas avgörande militära framgångar för Röda Armén i kriget mot det fascistiska Tyskland. Därför brännmärker också hela vår ärorika Röda Armé, hela vår ärorika örlogsflotta, alla våra flygare — luftens falkar, alla folk i vårt land, alla de bästa människorna i Europa, Amerika och Asien samt slutligen alla de bästa människorna i Tyskland de tyska fascisternas lömska dåd och hyser sympatier för sovjetregeringen, gillar sovjetregeringens handlingssätt och ser, att vår sak är rättvis, att fienden blir krossad och att vi kommer att segra.

Till följd av det oss påtvingade kriget har vårt land gått till drabbning på liv och död mot sin värsta och lömskaste fiende — den tyska fascismen. Våra trupper kämpar hjältemodigt mot fienden, som är beväpnad till tänderna med tanks och flyg. Röda Armén och Röda Flottan övervinner en mångfald svårigheter och kämpar självupppoffrande för varje tumsbredd sovjetjord. I striden uppträder Röda Arméns huvudkrafter, beväpnade med tusentals tanks och flygmaskiner. Hjältemodet hos Röda Arméns kämpar är utan motstycke. Vårt motstånd mot

fienden stärkes och växer. Tillsammans med Röda Armén reser sig hela sovjetfolket till fosterlandets försvar.

Vad kräves för att likvidera den fara, i vilken vårt fosterland svävar, och vilka åtgärder måste tillgripas för att krossa fienden? Främst är det nödvändigt att hela vårt folk, alla sovjetmännskor, förstår hela djupet av den fara, som hotar vårt land, och upphör med efter låtenhet, sorglöshet och med det fredliga uppbyggandets stämningar, som var fullt förklarliga före kriget, men som är fördärvliga för närvarande, när kriget grundligt förändrat situationen.

Fienden är grym och obeveklig. Han ställer som sitt mål, att röva vår jord, som vattnats med vår svett, att röva vår spannmål och vår olja, som vi producerat genom vårt arbete. Han ställer som mål att återupprätta godsägarnas makt, återupprätta tsarismen och tillintetgöra ryssarnas, ukrainarnas, bjeloryssarnas, litauernas, letternas, esternas, usbekernas, tatarernas, moldaurnas, georgiernas, armeniernas, aserbajdsjanernas och andra fria sovjetfolks nationella kultur och nationella statsbyggnad, han vill förtyska dem och förvandla dem till slavar åt de tyska furstarna och baronerna. Det gäller sålunda sovjetstatens liv eller död, sovjetfolkens liv eller död, det gäller om Sovjetunionens folk skall förbli fria eller falla i trälldom. Det är nödvändigt att sovjetmänniskorna förstår detta och upphör att vara sorglösa, att de sätter in sina krafter för kriget och lägger om hela sitt arbete efter de nya förhållandena under kriget, som inte tillåter någon skonsamhet med fienden. Det är vidare nödvändigt, att det i våra led inte ges plats för kverulanter och gultroner, panikmakare och desertörer, att våra människor inte känner fruktan i kampen utan självupppoffrande går till vårt fosterländska frihetskrig mot de fascistiska förtryckarna. Vår store Lenin, vår stats grundläggare, sade att sovjetmänniskornas viktigaste egenskap måste vara tapperhet, djärvhet, att icke känna fruktan i kampen, beredskapen att strida tillsammans med folket mot vårt fosterlands fiender. Det är nödvändigt, att denna för bolsjevikerna utmärkande egenskap, blir en utmärkande egenskap för Röda Arméns, vår Röda Flottas och alla sovjetfolkens miljonmassor.

Vi måste omedelbart lägga om hela vårt arbete efter de förhållanden kampen betingar, underordna allt frontens intressen och uppgiften att organisera fiendens krossande. Sovjetunionens folk ser nu, att den tyska fascismen är vild i sin rasande ondska och hat mot vårt fosterland, som säkrat alla arbetande fritt arbete och välstånd. Sovjetunionens folk måste resa sig till försvar för sina rättigheter, för sin jord mot fienden. Röda Armén, Röda Flottan, alla Sovjetunionens medborgare måste försvara varje tumsbredd av sovjetjorden, strida till sista droppen blod för våra städer och byar, visa den tapperhet, initiativkraft och rådighet, som är vårt folk egna. Vi måste organisera allsidig hjälp åt Röda Armén, tillförsäkra den förstärkning, säkra dess försörjning med alla förnödenheter, organisera en snabb framforsling av trupp- och krigsmaterialtransporterna och i största utsträckning hjälpa de sårade.

Vi måste befästa landet bakom fronten, underordna allt vårt arbete denna uppgift, säkra ett forcerat arbete på alla företag, producera mera gevär, kulsprutor, kanoner, patroner, ammunition och flygmaskiner. Vi måste organisera skydd för fabrikerna, kraftverken, telefon- och telegrafförbindelserna och ordna det lokala luftskyddet. Vi måste organisera en hänsynslös kamp mot alla desorganisatörer, desertörer, panikmakare och ryktesspridare, förinta spioner, diversanter och fientliga fallskärmsjägare samt vid allt detta snabbt ingripa till våra rensningsbataljoners stöd. Man får inte glömma att vår fiende är lömsk, listig och erfaren ifråga om att lura och sprida falska rykten. Man måste hålla allt detta i minnet och inte inlåta sig på provokationer. Till militärdomstolarna måste man omedelbart utan hänsyn till person överlämna alla dem, som genom panikmakeri och feighet stör försvaret. Om Röda Arméns avdelningar tvingas till återtåg, måste all rullande järnvägsmateriel föras bort. Till fienden får

inte kvarlämnas ett enda lokomotiv, inte en enda vagn, inte ett enda kilo säd och inte en liter olja. Kolchosbönderna måste bortföra all boskap och överlämna all säd till de statliga organen för att forsla den till det inre av landet. All värdefull egendom, bland annat metall, säd och olja, som inte kan bortföras, måste ovillkorligen förintas.

I de av fienden besatta områdena måste skapas partisanavdelningar till häst och till fots samt diversantgrupper för kampen mot den fientliga arméns avdelningar, för att överallt föra partisankrig, spränga broar och vägar, förstöra telefon- och telegrafförbindelser samt sätta eld på skogar, upplag och transporter. I de besatta områdena måste det skapas outhärdliga förhållanden för fienden och alla hans hejdukar, man måste förfölja och förinta dem för varje steg samt tillintetgöra alla deras företag.

Kriget mot det fascistiska Tyskland kan inte betraktas som ett vanligt krig. Det är inte endast ett krig mellan två arméer. Det är samtidigt hela sovjetfolkets stora krig mot de tyskfascistiska trupperna. Målet för detta hela folkets fosterländska krig mot de fascistiska förtryckarna är inte endast att likvidera den fara, som hotar vårt land, utan även att hjälpa alla folk i Europa, som pinas under den tyska fascismens ok. I detta befrielsekrig kommer vi inte att stå ensamma. I detta krig kommer vi att ha trogna bundsförvanter i Europas och Amerikas folk, däribland också det tyska folket, som förslavats av de hitlerska styresmännen. Vårt krig för vårt fosterlands frihet skall sammansmälta med de europeiska och amerikanska folkens kamp för sin oavhängighet och för demokratiska friheter. Detta kommer att bli en enhetsfront mellan de folk, som strider för friheten mot förslavande och hot att förslavas av Hitlers fascistiska arméer. Fullt begripliga och betecknande äro i detta sammanhang det historiska talet av Storbritanniens premiärminister Churchill om hjälp till Sovjetunionen och USA:s regerings deklaration om beredvillighet att lämna vårt land hjälp, vilka endast kan framkalla tacksamhetskänsla i sovjetfolkens hjärtan.

Kamrater! Våra krafter är omätliga. Fienden, som har en mycket hög tanke om sig själv, kommer snart att bli övertygad om det. Tillsammans med Röda Armén reser sig mångtusenden arbetare, kolchosbönder och intellektuella till krig mot den angripande fienden. Vårt folks miljonmassor reser sig. Moskvas och Leningrads arbetare har redan gått till verket för att skapa ett mångtusenhövdad folkvärn till Röda Arméns stöd. I varje stad, som hotas av fiendens invasion, måste vi skapa sådana folkvärn och resa alla arbetande till kamp för att med sitt hjärteblod försvara sin frihet, sin ära och sitt fosterland i vårt fosterländska krig mot den tyska fascismen.

För att snabbt mobilisera sovjetfolkens alla krafter för att bjuda motstånd mot fienden, som lömskt angripit vårt land, har Statliga Försvarskommittén bildats. I dess händer har nu hela makten i staten förenats. Den Statliga Försvarskommittén har börjat sitt arbete och uppmanar hela folket att sammansvetsa sig kring Lenins och Stalins parti, kring sovjetregeringen för självuppoftande stöd åt Röda Armén och Röda Flottan, för att krossa fienden, för segern.

Alla våra krafter till stöd åt vår hjältemodiga Röda Armé, vår ärorika Röda Flotta! Alla folkets krafter till fiendens krossande! Framåt till vår seger!

Ledare i Pravda den 24 juni 1941: Vi skall krossa fascismen!

Det fascistiska Tyskland har plötsligt överfallit oss efter att trolöst ha brutit den ickeangrepps-pakt, som det självt undertecknat. Följande sin vanliga, tjuvaktiga metod har de fascistiska rövorna trängt in på vår mark utan krigsförklaring. Vi ville icke detta krig, man påtvingade oss

det. Nu gäller det att förintaga det fascistiska . . . , som djärvt sträcka ut sina blodiga tentakler efter vårt fria liv, vårt fosterlands integritet och oberoende. Nu gäller det att med den mäktiga sovjetstatens hela kraft tillfoga angriparen ett förkrossande slag. I handling skall vi övertyga den ... Hitler och hela hans .. klick om hur sammansvetsat och enigt Sovjetunionens stora 200-miljonersfolk är, om det flammande hat mot den usla fienden, som brinner i folkets hjärta, om styrkan hos de arbetande i Sovjetunionen, beväpnade med de bästa moderna vapen. Över hela vårt stora land — från Stilla havet till Karpaterna — har det rullat en våg av möten på vilka man antagit enhälliga resolutioner — att krossa den lömska fienden, att förjaga de tyska inkräktarnas ... från vårt heliga fosterlands territorium och tillintetgöra dem. Vi reser oss alla som en man för att försvara vårt fosterland, vår frihet. Detta är i sanning ett fosterländskt krig under vilket alla strävanden och tankar hos medborgarna i vårt fädernesland är riktade mot ett enda mål — att krossa och förintaga den nedriga fienden.

Sovjetfolket är övertygat om en avgörande och slutgiltig seger över den blodiga fascismen. Hitlerklicken har sått vind, den skall skörda storm. Stark genom sin förstklassiga militära teknik, sitt blodsband med det stora sovjetfolket, sina kämpars mod och sina ärorika kamptraditioner kommer Röda armén att krossa de fascistiska ... Vårt land har redan, tidigare drabbat samman med den krigiska germanismen. I vår statsbildnings morgongryning sökte de tyska knektarna erövra nordvästra Ryssland men blevo fullständigt krossade av Alexander Nevskij; och de usla hundarnas lik betäckte Peipussjöns is. Vårt folk erinrar sig, hur det vid många tillfällen svävat i fara. Det erinrar sig, hur Napoleons 600,000 man starka, förstklassiga armé — vid denna tidpunkt den mäktigaste i världen — anföll Ryssland, och hur endast några tusen trashankar lyckades skudda den ryska jorden av sina fötter. Den napoleonska armén krossades, förintades och smulades till stoft. Och detta öde drabbar alla, som djärves höja svärdet mot vårt stora folk, som är starkt genom sitt orubbliga mod, sin energi och redobogenhet att kämpa för sin heliga jord, för fosterlandets frihet, heder och ära. Försökte icke dessa tyskar att erövra Ukraina år 1918? Och hur slutade det? Ockupanterna gingo döden till mötes på de ukrainska stepperna. Tiotusentals tyska gravar bredde ut sig över den ukrainska jorden. Och den gången voro vi ju utmattade av det imperialistiska kriget, dåligt beväpnade och illa utrustade. Icke desto mindre visade det för sin frihet kämpande sovjetfolket prov på underverk av tapperhet och mod i kampen mot inkräktarna. Sedan dess har våra krafter ökat i omätlig grad. Vi äger en mäktig, välbeväpnad och välutrustad Röd Armé och örlogsflotta, i stånd att tillfoga varje fiende ett förkrossande slag. De ... tyska fascisterna skall tillsammans med sina italienska vänner, vilka även i detta krig endast skördat nederlag, själva få övertyga sig om Röda arméns makt, det stora sovjetfolkets styrka och enighet. Varken de finska vitgardisterna eller de rumänska bojarerna skall bli dem till hjälp. Vi blickar faran djärvt i ansiktet. Vi vet, att den fiende, som anfallit oss, är stark. Vi räknar icke med någon lätt seger. Vi vet, att segern över fascismen, över de främmande horder, som trängt in i vårt land, blir svår och kommer att kräva icke ringa offer av oss. Men vi vet även, att vi skall segra. En garanti för denna seger är folkets enhälliga uppslutning kring Lenins och Stalins stora parti, kring vår egen älskade Stalin, vilkens namn Röda arméns tappra kämpar alltid haft i sitt hjärta, när de gått i strid och segrat. En garanti för denna seger är hjältemodet hos vårt stora folk, som under sin historias gång ständigt utsatts för talrika prövningar men alltid bestått dem med ära. En garanti för denna seger är även det förhållandet, att vi har heder, sanning och rättvisa på vår sida. Vi har hela den arbetande mänsklighetens sympatier och kärlek på vår sida.

Redan dånar kanonerna vid våra gränser. Hjältemodigt kämpar Röda armén mot den avskryvda och lömska fienden, försvarar varje tumsbredd av den egna jorden, försvarar vårt

mångnationella fosterlands heder och oberoende, våra barns, mödrars, hustrurs och systrars liv, vårt arbete, våra städer, byar, åkerfält och fabriker. Redan de första striderna vittnar om modet och styrkan hos vår Röda armé, som framgångsrikt tillbakaslagit fiendens anfall. Den 22 juni nedskötes 76 tyska flygplan och den 23 juni 51 plan. Enbart i riktningen Sjauliai har inemot 300 tyska pansarvagnar förintats genom artillerield. Under strider den 22 och 23 juni tillfångatogs cirka 5.000 tyska soldater och officerare. En sådan motståndare som Röda armén har fascisterna hittills aldrig mött.

Så har då sovjetfolkets stora, fosterländska krig mot den tyska fascismen tagit sin början. Vi hälsar den hjältemodiga Röda armén i dess första sammandrabbningar under det stora, fosterländska kriget, vi lyckönskar den i anledning av de första framgångarna.

Vi skall ännu fastare sammansvetsa oss kring vårt ärorika, bolsjevikiska parti, vår sovjetregering och vår store ledare kamrat Stalin! Vår sak är rättvis. Fienden skall krossas. Segern skall bli vår. De tyskfascistiska inkräktarna måste finna och skall finna sin grav i detta krig.

Överenskommelse mellan Sovjetunionens och Englands regeringar om gemensamt uppträdande i kriget mot Tyskland.

Som resultat av de förhandlingar, vilka under de senaste dagarna ägt rum i Moskva mellan Ordföranden i Sovjetunionens Folkkommisarierråd Stalin och Folkkommisariern för utrikes ärenden Molotov — å ena sidan — och Storbritanniens Utomordentlige och Befullmäktigade Ambassadör i Sovjetunionen Stafford Cripps — å andra sidan, undertecknades den 12 juli en överenskommelse mellan Sovjetunionens Regering och Hans Majestäts Regering i det Förenade Konungariket om gemensamt uppträdande i kriget mot Tyskland samt ett protokoll till denna överenskommelse.

Vid avtalets undertecknande närvaro från Sovjetunionens sida Stalin, Folkkommisariern för Krigsflottan amiral Kusnetsov, Ställföreträdande Folkkommisariern för Försvaret Marskalk Sjaposjnikov, Ställföreträdande Folkkommisariern för Utrikes Ärenden Vysjinskij, Generalsekreteraren i Folkkommisariatet för Utrikes Ärenden Soboljev, ledamoten av Utrikeskommisariatets kollegium Pavlov samt de ansvariga medarbetarna i Utrikeskommisariatet Kosyrjev, Gusjev och Potrubatj, och från Storbritanniens sida chefen för Militärdelegationen

i Sovjetunionen generallöjtnant Mac Farlane, medlemmarna av Militärdelegationen konteramiral Miles och vice flygmarskalk Collier, chefen för den ekonomiska delegationen i Sovjetunionen Lawrence Sadbury, engelska ambassadrådet Baggalay, militärattachéen överste Grier, flygattachéen överste Hallowell, marinattachéen kapten Clanshie och andra ansvariga medarbetare vid Brittiska Ambassaden.

Överenskommelsen och protokollet har följande lydelse:

Överenskommelse

mellan Sovjetunionens Regering och Hans Majestäts Regering i Det Förenade Konungariket om gemensamt uppträdande i kriget mot Tyskland.

Sovjetunionens regering och Hans Majestäts regering i det Förenade Konungariket har avslutat föreliggande överenskommelse och deklarerar följande:

1. Båda regeringarna förplikta sig ömsesidigt att i det nuvarande kriget mot Hitler-Tyskland

lämna varandra hjälp och stöd av varje slag.

2. De förpliktar sig vidare att, så länge detta krig varar, icke föra förhandlingar eller avsluta något vapenstillestånd eller fredsfördrag annat än med ömsesidigt samtycke.

Föreliggande avtal är avfattat i två exemplar, varav ett på ryska och ett på engelska språket. Båda texterna äger samma giltighet.

På uppdrag av Sovjetunionens regering — Ställföreträdande Ordföranden i Sovjetunionens Folkkommisarierråd och Folkkommisariern för Utrikes Ärenden

Molotov.

På uppdrag av Hans Majestäts regering i det Förenade Konungariket — Hans Majestäts Utomordentliga och Befullmäktigade Ambassadören i Sovjetunionen

Stafford Cripps.

Protokoll

till överenskommelsen mellan Sovjetunionens regering och Hans Majestäts regering i det Förenade Konungariket om gemensamt uppträdande mot Tyskland, avslutad den 12 juli 1941.

Vid avslutandet av överenskommelsen mellan Sovjetunionens regering och Hans Majestäts regering i det Förenade Konungariket om gemensamt uppträdande i kriget mot Tyskland överenskom de fördragsslutande parterna, att ovanstående avtal skall träda i kraft omedelbart efter undertecknandet och icke skall underställas ratificering.

Föreliggande protokoll är avfattat i två exemplar, varav ett på ryska och ett på engelska språket. Båda texterna äger samma giltighet.

På uppdrag av Sovjetunionens regering — Ställföreträdande Ordföranden i Sovjetunionens Folkkommisarierråd och Folkkommisariern för Utrikes Ärenden

Molotov.

På uppdrag av Hans Majestäts regering i det Förenade Konungariket — Hans Majestät Utomordentlige och Befullmäktigade Ambassadör i Sovjetunionen

Stafford Cripps.

Överenskommelse mellan Sovjetunionen och Tjeckoslovakien.

Den 18 juli undertecknades i London ett avtal mellan Sovjetunionen och Tjeckoslovakiska Republiken. A Sovjetunionens vägnar undertecknades överenskommelsen av Sovjetunionens Utomordentlige och Befullmäktigade Ambassadör i Storbritannien Majskij och å Tjeckoslovakiska Republikens vägnar av Utrikesminister Jan Masaryk.

Avtalet har följande lydelse:

Överenskommelse

*mellan Socialistiska Sovjetrepublikernas Unions regering
och Tjeckoslovakiska Republikens regering.*

Socialistiska Sovjetrepublikernas Unions regering och Tjeckoslovakiska Republikens regering ha ingått följande avtal:

1. Båda regeringarna ha överenskommit att omedelbart utbyta sändebud.

2. Båda regeringarna förplikta sig ömsesidigt att i det nuvarande kriget mot Hitler-Tyskland lämna varandra hjälp och stöd av varje slag.
3. Socialistiska Sovjetrepublikernas Unions regering samtycker till att på Socialistiska Sovjetrepublikernas Unions territorium upprätta nationella tjeckoslovakiska trupper under befäl av en av Tjeckoslovakiska regeringen med Sovjetregeringens samtycke utsedd person. De tjeckoslovakiska trupperna på Sovjetunionens territorium skola operera under Sovjetunionens militära överkommandos ledning.
4. Föreliggande avtal träder i kraft omedelbart efter undertecknandet och skall icke underställas ratificering.
5. Föreliggande avtal är avfattat i två exemplar, varav ett på ryska och ett på tjeckiska språket. Båda texterna äga samma giltighet.

Underskrift: Sovjetunionens Utomordentlige och Befullmäktigade Ambassadör i Storbritannien — *Majskij*.

Tjeckoslovakiska Republikens Utrikesminister — *Jan Masaryk*.

Avtal mellan Sovjetunionen och Polen.

Den 30 juli undertecknades i London en sovjetisk-polsk överenskommelse av följande lydelse:

1. Sovjetunionens regering erkänner, att de sovjetisk-tyska fördragen av år 1939 beträffande territoriella förändringar i Polen förlorat sin giltighet. Polska regeringen förklarar, att Polen icke är bundet till någon tredje makt med något mot Sovjetunionen riktat fördrag.
2. De diplomatiska relationerna mellan de båda regeringarna skola återupprättas i samband med undertecknandet av denna överenskommelse, och omedelbar utväxling av ambassadörer skall arrangeras.
3. De båda regeringarna kommer överens om att lämna varandra all hjälp och allt stöd i det nu pågående kriget mot Hitler-Tyskland.
4. Sovjetunionens regering förklarar sig gå med på att på Sovjetunionens område en polsk armé upprättas under befäl, som tillsatts av polska regeringen i samråd med sovjetregeringen, varvid den polska armén på Sovjetunionens territorium i operationshänseende skall vara underställd Sovjetunionens överkommando, där den polska armén skall vara representerad. Alla detaljer i fråga om befälet, organiserandet och utnyttjandet av denna styrka skall regleras genom senare avtal.
5. Denna överenskommelse träder i kraft omedelbart efter undertecknandet och behöver icke ratificeras. Den är upprättad i två exemplar, vardera på ryska och polska språken. Båda texterna har samma giltighet.

Överenskommelsen undertecknades å sovjetregeringens vägnar av Socialistiska Sovjetrepublikernas Unions Utomordentlige och Befullmäktigade ambassadör i Storbritannien, Majskij, och å polska regeringen vägnar av Polska regeringen Premiärminister, general Sikorsky.

I ett till överenskommelsen fogat protokoll heter det:

Samtidigt med att de diplomatiska relationerna återupptages, beviljar Sovjetunionens regering amnesti åt alla polska undersåtar, som hålles fängslade i Sovjetunionen, antingen som

krigsfångar eller av andra skäl.

Om den Polsk-Sovjetiska överenskommelsen.

Under denna rubrik skriver "Isvestija" följande i sin ledande artikel den 3 augusti:

"Den sovjetisk- polska överenskommelsen, som för några dagar sedan undertecknades i London av representanter för Socialistiska Sovjetrepublikernas Union och Polen, tilldrager sig uppmärksamhet i hela världen, hos våra vänner såväl som hos våra fiender. Alla frihets- älskande folk välkomnar detta avtal och anser med rätta, att upprättandet av vänskapliga relationer mellan Sovjetunionens och Polens folk och deras gemensamma kamp mot Hitlers Tyskland, som söndertrampat fördrag och trolöst brutit sina förpliktelser gentemot Sovjetunionen, Polen och andra stater, skall leda till hitlerismens sammanbrott. Sovjetunionens folk välkomnar den sovjetisk-polska överenskommelsen såsom en fast grundval för samarbete mellan brödrafolk och gemensam, skoningslös kamp mot de slaviska folkens och hela den avancerade mänsklighetens grymme, trolöse och lömske fiende —... Avtalet får en särskild betydelse i den kamp på liv och död, som nu pågår mellan de demokratiska och fascistiska staterna, en kamp i vilken den tyngsta bördan bäres av mänsklighetens avantgarde — Sovjetunionen — och vilken, när den tack vare Sovjetunionen föres till ett segerrikt slut, kommer att en gång för alla och utan återvändo göra slut på det hitleristiska ... Den sovjetisk-polska överenskommelsens betydelse ligger även — och detta förtjänar särskilt stor uppmärksamhet — i det förhållandet, att folkkriget från och med denna dag kommer att flamman upp med ny kraft och heroism i de av Hitlertyskland förslavade länderna för vilka Sovjetunionen nu står som exemplet på osedd tapperhet, sällsamt hjältemod och en i verklig mening stor krigskonst, som segerrikt kan uppställas mot Hitlertysklands krigskonst.

Det måste emellertid framhållas, att man i analyser och värderingar av den sovjetisk-polska överenskommelsen ibland företager historiska utflykter och försöker draga historiska paralleller, vilka omöjligen kan betraktas såsom riktiga. Som exempel på paralleller av detta slag kan man peka på det radiotal, som hölls i London den 31 juli av polske premiärministern Sikorsky, vilken drog en parallell mellan år 1795, då "två stormakter — Tyskland och Ryssland — svor, att Polen och den polska nationen skulle för alltid försvinna", och år 1939, då det ingicks "ett analogt avtal om att Polen skulle för evigt förintas". Året 1795 står verkligen som ett sorgligt blad i Polens historia. Det var året för Polens s. k. tredje delning, vilken ej endast — och icke ens i första rummet — var en följd av utrikespolitiska orsaker utan till stor del bottnade i den inrikespolitiska ordningen. Det är ingen tillfällighet, att Marx i samband härmed skrivit, att "endast ett demokratiskt Polen kan vara oberoende". Det är en i djupaste mening riktig anmärkning, som har den största betydelse ej endast för det dåvarande utan även för det moderna Polen samt de polska ledarna och statsmännen. År 1795 var för Polen en direkt följd av samarbetet mellan Europas vid den tiden mest reaktionära stater, som hade förenat sig för att bekämpa revolutionen och de nationella frihetsrörelserna. Och härmed är allt sagt, också det faktum, att det icke finns och icke kan finnas någon som helst analogi mellan åren 1795 och 1939.

Är det då icke klarlagt, att sovjettruppernas inmarsch i Polens östra distrikt år 1939 ägde rum under förhållanden, som — vilket med rätta framhölls av Molotov i dennes tal den 17 september 1939 — hade förvandlat Polen till ett lämpligt spelrum för allsköns tillfälligheter och oväntade händelser, vilka kunde ha skapat ett hot mot Sovjetunionen? Är det då icke bekant, att befolkningen i dessa områden till ett överväldigande flertal bestod av ukrainare och bjeloryssar, vilka Sovjetunionen ansåg — och detta med rätta — det vara en helig plikt att

hjälpas, då de hotades av tysk ockupation. Detta utesluter emellertid varje grund för någon som helst ”analogi” mellan åren 1795 och 1939!

I ljuset av de dagsaktuella händelserna i samband med Hitlertysklands ... överfall på Sovjetunionen blir det särskilt klart, hur riktigt sovjetregeringen handlade, när den på hösten 1939 icke lät den tyska fascismen besätta Västukraina och Västra Bjeloryssland, vilka områden den tyska fascismen utan dröjsmål skulle ha förvandlat till en språngbräda för anfallet mot Sovjetunionen. Det var just detta sovjetregeringens steg 1939, som gav sina positiva resultat år 1941. Numera står det redan fullkomligt klart, vilken roll de år 1939 till Sovjetunionen anslutna västra områdena spelat vid stoppandet av det hitleristiska ”blixtkriget”. Det är ställt utom allt tvivel, att de tyska truppernas läge hade varit många gånger gynnsammare, om sovjettrupperna hade fått mottaga de tyska truppernas . . . och oväntade slag i områdena Odessa, Kamenets-Podolsk och Minsk i stället för i trakten av Lvov, Brest och Bjelostok. Det var sovjetregeringens förtänksamhet och djupa skarpsynthet, som tryggade Sovjetunionen en vinst i fråga om rum samt strategiska fördelar för vårt land. Den som fattar och förstår att riktigt värdera dessa fakta har icke och kan icke ha någon grund att betrakta händelserna år 1939 och det avtal i vilket de samma år återspeglades såsom på något sätt analoga med 1795 års tilldragelser.

Enligt den sovjetisk-polska överenskommelsen av den 30 juli 1941 har sovjetregeringen erkänt, att de sovjetisk-tyska fördragen av år 1939 angående territoriella förändringar i Polen har förlorat sin giltighet. Härmed understrykes, att ”territoriella förändringar” ej är eviga, liksom att genom dylika ”förändringar” förutsedda gränser icke utgör något oföränderligt. Vi anser sålunda icke de gränser, som fastställdes mellan Sovjetunionen och Polen i Rigafördraget år 1921, vara slutgiltiga, lika litet som vi delar den i Sikorskys tal framförda synpunkten, att ”ingen vågar antaga, att den polska statens gränser av år 1939 skulle kunna dragas i tvivelsmål”. Det är ej utan anledning, som den engelska regeringen vägrat att garantera Polens gränser av år 1939, sådana de existerade före det tysk-polska kriget. Frågorna i samband med de blivande sovjetisk-polska gränserna är framtida angelägenheter. Det är ställt utom allt tvivel, att de båda parternas statsmannavishet och goda vilja skall säkerställa en lika framgångsrik lösning av denna uppgift som den, vilken nu åstadkommits i fråga om de dagsaktuella uppgifterna.

Resultaten av två månaders krig mellan Hitler-Tyskland och Sovjetunionen.

Översikt av Sovjetunionens Informationsbyrå.

Resultaten av två månaders krigsoperationer mellan Röda armén och Hitlers härskaror, som trolöst trängde sig in i vårt land, visar att den tyska arméledningens planer på ett ”blixtförintande” av Röda armén lidit sammanbrott. Redan för en månad sedan meddelade det tyska överkommandot för hela världen, att vägarna till Moskva, Leningrad och Kiev låg öppna. Våra trupper har emellertid spärrat dessa vägar och under den tid, som gått, bestrött dem med resterna av dussintals förintade tyska divisioner. Redan efter de första krigsdagarna förklarade den tyska propagandan, att sovjetflyget var fullständigt förintat. Våra flygare har emellertid smulat sönder denna legend genom att dagligen nedskjuta dussintals tyska flygplan, förintat tusentals tyska soldater samt systematiskt bombardera Berlin och en rad andra tyska städer. Redan för fyra veckor sedan meddelade Berlins radio, att Röda armén satt in sina sista reserver i striden. Hur löjligt detta skryt i själva verket är avslöjas emellertid av den tyska arméns väldiga förluster, av det faktum att hotellen och allmänna byggnader ej endast i

Tyskland utan även i Tjeckoslovakien, Polen, Rumänien, Belgien och andra ockuperade länder är fyllda med sårade tyskar. Man frågar sig med vilka krafter Röda armén fortsätter att tillfoga fienden så oerhörda förluster? Då tyskarna ej kunnat nå sina strategiska krigsmål och sedan deras planer på att "inom en månad" erövra Moskva, Leningrad och Kiev lidit sammanbrott, har den tyska arméledningen satt på en ny grammofonskiva och förklarar nu, att det icke är den tyska arméns mål att erövra städer och områden utan att det gäller att förintä Röda arméns människoresurser och materialförråd. Resultaten av två månaders krig visar emellertid, att Röda armén ej endast icke är förintad utan att dess motståndskraft tvärtom växer för varje dag. Fienden har erövrat en liten del av våra distrikt och städer, men det har kostat honom kolossala förluster i människor och material. *Enbart under de tre senaste veckorna har våra trupper krossat:*

- a. 3:e, 4:e, 7:e, 11:e, 12:e, 13:e, 14:e, 16:e, 18:e, 19:e och 20:e tyska pansardivisionerna;
- b. 5:e, 11:e, 24:e, 26:e, 28:e, 30:e, 32:a, 44:e, 50:e, 52:a, 62:a, 68:e, 71:a, 79:e, 86:e, 94:e, 95:e, 99:e, 101:a, 106:e, 110:e, 111:e, 121:a, 125:e, 137:e, 156:e, 157:e, 161:a, 206:e, 253:e, 262:a, 263:e, 290:e, 293:e, 297:e, 298:e och 299:e tyska infanteridivisionerna.
- c. 2:a, 8:e, 14:e, 17:e, 18:e, 20:e, 25:e och 27:e tyska motoriserade divisionerna;
- d. 3:e, 11:e, 30:de och andra divisioner ur "Waffen-SS" samt infanteriregementena "Grossdeutschland" och "Wiking";
- e. 23:e, 24:e, 35:e, 119:e, 135:e, 253:e, 260:e, 268:e, 279:e, 307:e, 311:e, 312:e, 462:a, 480:e, 485:e, 486:e, 530:e och en rad andra infanteriregementen, tillhörande olika divisioner.

Efter striderna återstår det av en mängd tyska divisioner endast namnen. Kompanierna i dylika divisioner räknar endast 10-12 man enligt fångars utsago. Under två månaders krig har den tyska armén förlorat över 2.000.000 man i döda, sårade och fångar.

Lika svåra är den tyska arméns materielförluster.

Under de två krigsmånader, som förflutit, har tyska armén förlorat cirka 8.000 stridsvagnar, 10.000 artilleripjäser och över 7.200 flygplan enligt noggrant kontrollerade uppgifter.

Den tyska propagandan framlägger följande fantastiska siffror för våra förluster: 14.000 stridsvagnar, 14.000 artilleripjäser, 11.000 flygplan och 5.000.000 soldater, varav över 1.000.000 i fångar.

Detta är dumt skrävel, som naturligtvis ingen förnuftig människa kan sätta tro till. Dessa fantasisiffror skall tjäna ett bestämt syfte: att dölja de tyska truppersnas kolossala förluster samt det faktum att planerna på att "blixtnabbt förintä" Röda armén lidit fullständigt sammanbrott, att med alla medel bedraga det tyska folket och föra världssopinionen bakom ljuset. *I själva verket har Röda armén under två månaders förbittrade strider lidit följande förluster: 150.000 döda, 440.000 sårade, 110.000 saknade; sammanlagda förluster 700.000 man.*

Vidare:

5.500 stridsvagnar, 7.500 artilleripjäser och 4.500 flygplan.

I hjältemodig kamp mot den hårde fienden har Röda armén malt sönder legenden om de tyska truppersnas oslagbarhet och kullkastat det tyska överkommandots alla beräkningar. Röda armén är redo och fast besluten att fortsätta den hårdnackade kampen mot fienden, tills han är fullständigt förintad.

Sovjetflyget hade alla möjligheter att systematiskt bombardera Berlin i början av kriget och

längre fram, men Röda arméns överkommando utfärdade icke order härom med hänsyn till att Berlin är en stor huvudstad med en stor arbetande befolkning. Många utländska ambassader och legationer är belägna i Berlin, och flyganfall mot en dylik stad kunde leda till allvarliga offer bland civilbefolkningen.

Vi förmodade, att tyskarna å sin sida skulle avhålla sig från att bombardera vår huvudstad — Moskva —, men det visade sig, att för de fascistiska ... inga lagar är skrivna och inga krigsregler existera. Under loppet av en månad — från den 22 juli till den 22 augusti — har det tyska flyget företagit 24 anfall mot Moskva. Inga militära mål har skadats vid dessa anfall, men i stället har bostadshus i Moskvas centrum, sjukhus, två polikliniker, tre barnträdgårdar, Vachtangov-teatern, en av Vetenskapsakademiens byggnader, några smärre lokala industri-företag och flera kollektivjordbruk utanför Moskva förstörts. Till följd av det fientliga flygvapnets bombardemang av Moskvas bostadshus har 736 personer dödats, medan 1.144 svårt sårats och 2.069 blivit lätt skadade.

Det är självklart, att Sovjetunionens överkommando icke kunnat låta det tyska flygets grymma bombardemang av Moskva passera ostraffade. På bombfällningarna mot Moskvas fredliga befolkning har sovjetflyget svarat med systematiska anfall mot militära och industriella mål i Berlin och andra tyska städer. Så kommer det att bli även i fortsättningen. Offren bland Moskvas arbetande befolkning skall icke förbli ohämnade.

Resultaten av två månaders krigsoperationer mellan det fascistiska Tyskland och Sovjetunionen visar sålunda:

1. Att Hitlers planer att göra slut på Röda armén inom 5-6 veckor lidit sammanbrott. Redan nu framgår det tydligt, att det brottsliga krig, som den blodiga fascismen inlett, kommer att bli långvarigt. Den tyska arméns väldiga förluster påskyndar hitlerismens undergång;
2. Att det förhållandet att vi förlorat en rad distrikt och städer är allvarligt men icke av avgörande betydelse för den fortsatta kampen mot fienden, tills han är helt förintad;
3. Att medan Tysklands människoresurser tömmas och dess internationella läge för varje dag försämras, så växer Röda arméns styrka oavbrutet, och Sovjetunionen vinner nya, mäktiga bundsförvanter och vänner.

Krigshistorien vittnar om att de stater och arméer har segrat, vilkas krafter har ökats under krigets gång, medan de stater och arméer, vilkas styrka sinat och minskats under krigets lopp, alltid har lidit nederlag.

Tremaktskonferens i Moskva.

Den 29 september öppnades i Moskva en konferens av representanter för Sovjetunionen, Storbritannien och Förenta Staterna. Konferensens arbete avslöts den 1 oktober. Den hade sammankallats i anslutning till att Roosevelt och Churchill vid sitt sammanträffande på Atlanten hade sänt ett budskap till ordföranden för Folkkommisariernas Råd i Sovjetunionen, Stalin och där en sådan tremaktskonferens föreslogs. På Stalins inbjudan sammankallades konferensen och dess ändamål var, som det heter i budskapet från Atlanten, att avgöra frågan ”på vad sätt man skall kunna hjälpa Sovjetunionen i dess energiska motstånd mot det fascistiska överfallet...”, såväl som frågan om ”fördelningen av de gemensamma resurserna” och ”det bästa utnyttjandet av dessa resurser, så att de lämnar den bästa hjälp i de gemensamma ansträngningarna”.

De tre makternas delegationer med Harriman, lord Beaverbrook och Molotov i spetsen,

arbetade i en anda av största ömsesidiga förtroende. Konferensen, i vilken Stalin tog aktiv del, fattade en rad viktiga beslut och demonstrerade en fullständig enighet och förefintligheten av ett intimt samarbete mellan de tre stormakterna i deras gemensamma ansträngningar.

Vid konferensens avslutande sammanträde i Moskva höll utrikeskommissarie Molotov ett anförande och yttrade bl. a.:

”Vår konferens har på några dagar med framgång bemästrat sitt arbete och har i alla frågor, som den haft att behandla, uppnått enhälliga beslut. Tillåt mig i detta sammanhang att i Sovjetdelegationens namn uttala ett uppriktigt tack till de engelska och amerikanska delegationerna... Vi har alla haft möjlighet att övertyga oss om, hur starkt våra stora fredsälskande folks avgörande livsintressen och gemensamma strävanden för våra länder närmare varandra och lett till samarbete i den pågående historiska kampen mot ... Hitlertyskland... .

Denna konferens har sammanträtt på initiativ av två framstående statsmän i vår tid, presidenten i Förenta Staterna, herr Roosevelt, och Storbritanniens premiärminister, herr Churchill, för vilket initiativ vi uttalar vår stora erkänsla. Som bekant ställde sig upphovsmännen till konferensen som mål att hjälpa Sovjetunionen med sina materiella resurser mot det fascistiska överfallet och att genom gemensamma ansträngningar säkra hitlerismens nederlag. Härvid måste i synnerhet framhåvas att icke blott det mot det nazistiska Tyskland krigförande England utan även de icke krigförande Förenta Staterna i lika hög grad insett såväl nödvändigheten av att likvidera hitlerismen som även nödvändigheten att med sina rika materiella resurser stödja Sovjetunionen i detta syfte.

Denna inför våra ögon försiggående förening av sådana stormakters ansträngningar som USA, Storbritannien och Sovjetunionen, är i mångt och mycket bestämmande för slutsegern i vår kamp mot hitlermännen, hur dessa sedan än blåser upp sina tillfälliga framgångar vid det ena eller andra avsnittet.

Konferensen i Moskva har genom sina beslut visat, att de redan tidigare påbörjade leveranserna av vapen och viktiga material för försvaret måste anta en bred och systematisk karaktär och kommer att göra det, varvid dessa leveranser av flygplan, stridsvagnar och andra vapen, maskiner och råvaror i framtiden kommer att få allt större omfattning och allt större betydelse. Även härutinnan har de hitlerska ...spekulationerna lidit skeppsbrott.

Tvärtemot sina avsikter har Hitler påskyndat förenandet av de viktigaste demokratiska ländernas ansträngningar mot det nazistiska ..., vilket blivit ett dödligt hot icke blott för dem, som redan anfallits, utan även för dem, mot vilka anfall förberedes inom den nära framtiden.

Däri, att denna konferens av Sovjetunionens, Englands och USA:s representanter så enhetligt och snabbt löst alla sina uppgifter beträffande praktisk hjälp till Sovjetunionen i kriget mot Hitlertyskland, ser vi ett erkännande av att Sovjetunionen för närvarande bär hela tyngden av kampen mot fascismens ... Vi ser däri även en garanti för att denna hjälp kommer att ges snabbt och i ständigt växande omfattning, i enlighet med omfånget av det krig, som påtvingats oss.

Den politiska betydelsen av denna konferens består däri, att den visat, hur beslutsamt Hitlers avsikter nu omintetgöres och att mot hitlermännen nu skapats en mäktig front av frihetsälskande folk med Sovjetunionen, England och USA i spetsen. Hitler har hittills aldrig haft att göra med ett så starkt statsförbund, han har aldrig fått känna slagen från en sådan makt.

Sovjetunionen har fått den tunga uppgiften att ta emot hitlersoldaternas hårda och blodigaste slag. Vi ser, att folken i hela världen alltmer inser den stora betydelsen av vår hårda kamp mot

hitlerismen. Det skall komma en tid, då folken skall säga sitt tungt vägande ord om den befrielsekamp, som Sovjetunionen för under ledning av den store Stalin, icke blott för att frigöra Europas folk utan för alla folks frihet — en kamp som redan i dag er känns av representanter för vänskapliga länder, vars understöd är så förstående och värdefullt.

Sovjetsoldaterna har måst motstå mer än en anstormning av de ... hitlersoldaterna, och vi har bragt icke så få offer i denna kamp. Men vår kampvilja har icke brutits, den har tvärtom blivit mycket starkare. Oaktat alla svårigheter stålsättes våra arméer i striderna mot fascismen till en väldig kraft, som kommer att kunna värja sig och försvara sin sak, sitt folks och hela sovjetlandets frihet.

I sovjetdelegationens och hela sovjetfolkets namn skulle jag vilja försäkra representanterna för Storbritannien och USA, att vår vilja till kamp mot Hitlertyskland är oböjlig och att vår visshet om segern över den hatade fienden till alla frihetsälskande folk är orubblig”.

Efter tre månaders krig.

Den tredje oktober höll Hitler ett tal, där han försäkrade att kriget i Öster snart skulle vara slut, då Sovjetunionen i det närmaste skulle vara besegrat. I anslutning härtill publicerades en artikel av chefen för Sovjetunionens informationsbyrå, Sjerbakov, vari denne meddelade att under den tid som kriget i öster pågått, fram till början av oktober, de tyska trupperna vid ostfronten förlorat mer än tre miljoner man i döda, sårade och fångar, d. v. s. lika mycket som de under två års krigsoperationer förlorade vid samtliga fronter vid förra världskriget. Lika svåra är tyskarnas förluster i krigsmateriel, förklarade Sjerbakov. Under något mer än tre månaders krig har tyskarna förlorat över 11.000 stridsvagnar, 13.000 kanoner, 9.000 flygplan, som nedskjutits av sovjetryska flygplan eller förstörts på flygplatser, varvid icke de förluster medräknats som gjorts vid start och landning.

Sjerbakov fortsätter: ”Hitler måste i sitt tal göra det bittra medgivandet: ”Vi misstog oss i frågan om vilken kraft som vår motståndare besitter”. Efter dessa nödtvungna medgivanden anför Hitler siffror om Röda Arméns förluster. Enligt hans försäkringar har Röda Armén förlorat 2,5 miljoner i stupade, 22.000 kanoner, 18.000 stridsvagnar och 14.000 flygmaskiner. I verkligheten förlorade Röda Armén under den förflutna perioden 230.000 i stupade, 720.000 i sårade och 178.000 i saknade eller sammanlagt 1.128.000 man, omkring 7.000 stridsvagnar, 8.900 kanoner och 5.316 flygplan,”

”Hitler sade ingenting om den tyska arméns förluster — fortsatte Sjerbakov. Man skulle väl egentligen kunna anta, att tyskarna måste ha reda på sina egna förluster. Varför nämnde Hitler ingenting för den tyska befolkningen om den tyska arméns förluster? Emedan Hitler fruktar att säga det tyska folket sanningen, emedan han fruktar att nämna siffror om dessa förluster, som är så väldiga, att om de nämndes skulle de inte lämna någonting kvar av Hitlers förklaringar om hans »segrar».

Tr.-a.-b. Västermalm. Sthlm 1941